

Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ оқу-әдістемелік кешені

Бағыты: Құқықтану

Шифрі: 6М030100

Пән: ҚР прокурорлық қадағалау теориясы және тәжірибесінің мәселелері

Дәріс және семинар сұрақтары

Тақырып 1. Прокурорлық қадағалау пәнінің пәні, мазмұны және жүйесі.

1. Курстың түсінігі, пәні, жүйесі, құрылымы және өкілеттігі.
2. ҚР Конституциясы және 21.12.95 ж прокуратура туралы ҚР Заңы.
3. Прокурорлық қадағалау мемлекеттік қызметінің ерекше түрі ретінде.
4. ҚР Прокурорлық қадағалау курсының басқа заң пәндермен арақатынасы.
5. Прокуратура органдарының мәні мен міндеттері.

Тақырып 2. ҚР прокуратура органдарының қалыптаса бастауы және дамуы.

1. Прокуратура органдарының қалыптасуының және дамуының негізгі кезеңдері. Прокуратура органдары реформалауының тарихи шарттары.
2. Прокурорлық қадағалау туралы ереже. 1933 жыл
3. Прокуратура туралы ҚР заңы 1992 жыл
4. ҚР прокуратура қызметшілерінің әскери атақтары және кластық шендері туралы, прокуратура органдарында қызметті өту туралы ереже
5. ҚР Прокуратура туралы заңы 1995
6. 2002 ж. 9 тамыздағы Прокурорлық қадағалау мәселелері бойынша ҚР кейбір заң актілеріне толықтырулар мен өзгертулер енгізу туралы ҚР Заңы

Тақырып 3. Прокуратура органдарының қызметін ұйымдастыруының құқықтық негіздері

1. Прокуратура органдары қызметінің конституциялық негіздері
2. Заң, негізгі ережелері, заң құрылымы
3. ҚР қылмыстық атқару кодексі
4. Прокуратура органдарының алдында тұрған міндеттер

Тақырып 4. ҚР мемлекеттік органдарының жүйесінде прокуратура органдары

1. ҚР мемлекеттік органдарының жүйесінде прокуратураның орны және ролі
2. Прокуратура және заң шығару билігі
3. Прокуратура және атқарушы билігінің органдары.
4. Прокуратура және сот

Тақырып 5. Прокуратура қызметінің және ұйымдастыруының принциптері.

1. Конституциялық принциптердің түсінігі мен мәні және олардың салалық принциптермен арақатынасы.
2. Прокуратура органдарының ұйымдастыруы және қызметі.
3. ҚР прокуратура органдары мекемелер мен органдардың бірыңғай және орталық жүйе ретінде.
4. Мемлекеттік органдар мен лауазымды тұлғаларға тәуелденбей прокурорлармен өз өкілдіктерін іске асыру.
5. Прокурорлық қадағалаудың жариялылығы.

6. Прокуратура қызметіндегі алқалылығы, прокурор жұмысындағы өнегелі бастамалар.

Тақырып 6. Прокуратура органдары қызметінің мазмұны және негізгі бағыттары.

1. ҚР прокуратура органдары қызметінің негізгі бағыттарының түсінігі.
2. Прокуратура органдары қызметінің негізгі бағыттарының прокурорлық қадағалау саласымен арақатынасы.
3. Прокурорлық қадағалаудың негізгі бағыттарының жалпы сипаттамасы және түрлері.
4. Айыпкерді сотқа беру институты.

Тақырып 7. Прокурорлық қадағалаудың құқықтық актілері.

1. Прокурорлық қадағалаудың құқықтық актілері жүйесі.
2. Құқықтық актілердің түсінігі және мәні.
3. Прокурордың құқықтық актілері.
4. Прокурорлық қадағалау актілерінің басқа түрлері.

Тақырып 8. Прокуратура органдарының жүйесі, құрылымы және олардың ұйымдастыруы.

1. Прокуратура органдары жүйесінің түсінігі.
2. Прокуратура органдарының құрылымы.
3. Прокуратура органдарының қалыптастыру тәртібі.
4. ҚР астанасының және республикалық маңызы бар қалаларының прокуратуралары, облыстық прокуратуралар, ауданаралық, аудандық және оларға теңелген әскери мен басқа арнайы прокуратура органдары, оқу орындар.

Тақырып 9. ҚР прокуратура органдарына кадрларды сұрыптау, орналастыру және тәрбиелеу.

1. Кадрларды сұрыптау, орналастыру және тәрбиелеу.
2. Прокурор лауазымына тағайындалатын тұлғаларға және прокуратура қызметшілеріне қойылатын талаптар.
3. Аттестацияның және прокуратура қызметшілеріне кластық шенді беру сұрақтары.
4. Прокуратура органдары қызметшілерінің әлеуметтік және құқықтық қорғауы. Еңбектің құқықтық реттеуі.

Тақырып 10. Мемлекеттік басқару органдармен мекемелермен, кәсіпорындармен, лауазымдық тұлғалармен және азаматтармен заң қолдануын қадағалау.

1. Мемлекеттік басқару органдармен, кәсіпорындармен, лауазымдық тұлғалармен және азаматтармен заң қолдануын қадағалаудың түсінігі және міндеттері.
2. Қадағалауды іске асыру бойынша прокурордың өкілеттілігі. Прокурордың құқықтық актілерін орындау міндеттілігі, лауазымдық тұлғалармен заң қолдануын қадағалау, прокурорлық қадағалау тәртібінде прокурор наразылығы; заң бұзуды жою туралы прокурордың жарлығы.
3. Прокурор ұсынысы; қылмыстық істі қозғау туралы прокурордың қаулысы _ қадағалаудың аталған саласына тән прокуратура акті ретінде. Тәртіптік және әкімшілік іс жүргізудің прокурор қаулысы. Анықталған құқық бұзушылықты жою туралы прокурор ұсынысы.
4. Сот органдарына прокурор талабы.

Тақырып 11. Қылмыс және басқа құқық бұзушылықтармен күресу жөнінде құқық қорғау органдарының қызметін үйлестіру.

1. Үйлестіру түсінігі, мәні, мақсаттары және қатысушылары.
2. Үйлестіруінің нысандары.
3. Үйлестірудегі прокуратураның жетекші рөлі.
4. Басқа мемлекеттік органдармен, қоғамдық ұйымдармен және кәсіпорындармен әрекеттесу.

Тақырып 12. Жедел іздестіру қызметі, тергеу мен алдын ала анықтау заңдылығына прокурорлық қадағалау.

1. Жедел іздестіру қызметі, тергеу және алдын ала анықтау органдармен заң қолдануды қадағалаудың мәні, түсінігі және міндеттері. Актілер және қадағалауды іске асыру бойынша құқықтық құралдар. Прокурор өкілеттілігі. Қылмыстық істерді қозғау заңдылығын қадағалау.

2. Адам мен азаматтың бостандығын және КОНституциялық құқықтарын қозғайтын мәселелер бойынша қадағалауды іске асырудың ерекшеліктері (ұстау және қамау, тінту өндірісі және алу, пошталықтелеграфтық корреспондентке тыйым салу, телефондық сөйлесулерді тыңдау және т.б.).

3. Алдын-ала тергеу өндірісінің жалпы шарттарының қолдануын қадағалау. Прокурормен тергеушінің өзара қарым-қатынастары.

4. Тергеудің тоқтата тұру заңдылығын қадағалау.

5. Алдын ала тергеудің аяқталу заңдылығын қадағалау. Айыптаушы қорытындымен түскен іс бойынша прокурордың шешімі және шаралары.

6. Сотта істер қарастырылғанда заң қолдану бойынша прокурордың қатысуы. Қылмыстық, азаматтық және әкімшілік істер қарастырылғанда прокурордың процессуалдық жағдайы. Апелляциялық және қадағалау сатылардағы істер қарауында прокурордың қатысуы және рөлі. Прокурор наразылығы - сот төрелігінің заңсыз және негізсіз актіне бағытталған прокурордың негізгі акті. Назылықты қайтарып алу. Жаңа ашылған мән-жайлар бойынша іс жүргізуі нде заң орындауды қадағалау.

Тақырып 13. Әкімшілік іс жүргізудің заңдылығына прокурорлық қадағалау.

1. Әкімшілік іс жүргізуге қадағалау мақсаттары мен міндеттері.
2. Бұл саладағы қадағалауды іске асырғанда прокурордың өкілеттігі.
3. Заң бұзуды анықтағанда прокуратурамен шығарылатын елеулі актілері.
4. Әкімшілік іс жүргізу, әкімшілік қаулысының атқару күшін тоқтату және т.б. жөнінде прокурордың билік өкілеттігі.

Тақырып 14. Атқарушылық іс жүргізу заңдылығына прокурорлық қадағалау.

1. Бұл саладағы прокурорлық қадағалаудың міндеттері. Қылмыс істеуде сезікті мен ұсталғандардың қамау орындардағы заң қолдану қадағалауды іске асыру бойынша прокурордың өкілеттігі.

2. Заңсыз және негізсіз ұстауға прокурорлық елеу. Алдын ала қамау орындардағы қадағалауды іске асыру бойынша прокурордың өкілеттігі.

3. Бас бостандығынан айыру орындардағы прокурорлық қадағалау. Емдеу профилактикалық мекемелерде заң қолданудың прокурорлық қадағалауы.

Тақырып 15. Прокуратурамен іске асырылатын қылмыстық қудалау.

1. Қылмыстық қудалау туралы 1995 жылғы 21 желтоқсанның "Прокуратура туралы" ҚР Заңы.

2. Прокуратурамен іске асырылып жатқан қылмыстық қудалау түрлері және бұл бағыттағы прокурор қызметінің өкілдігі.

3. Прокурордың санкциясы қылмыстық қудалаудың ерекше акті ретінде және прокуратураның басқа актілері.

Семинар сабақтарына дайындалу үшін әдістемелік нұсқаулар

Дәріс – (латын сөзінен *lectio* - оқу) студенттер мен магистранттарға оқытушының ғылыми білімдерін анықтау арқылы логикалық түрде түсіндіру немесе жеткізу. Дәріс арқылы оқытушы өзінің оқу, тәртіптік, ұйымдастырушылық дамыту қасиеттерін жеткізе алады.

Оқыту қызметі тыңдаушылардың кәсіби іс әрекеттеріне қажетті етіп, оларға ғылыми-тәжірибелік ақпараттармен қамтамасыз ету болып табылады.

Семинар (латын сөзінен аударғанда *seminarium* - орын) – студенттер мен магистранттардың оқытушы берген әр түрлі сұрақтарын жеке түрде немесе баяндама ретінде құрастырылатын оқу үдерісінің нысаны.

СӨЖ тапсырмаларын студент өзіндік жұмыс ретінде орындайды. СӨЖ негізі семинар және дәріс сабақтарына дайындау. Семинар сабағында тақырыптың негізгі сұрақтары талқыланады. Семинар сабақтың тақырыптық жоспары, негізгі және қосымша әдебиеттер тізімі, семинар сабақтың тақырыбына әдістемелік кеңестер не және қалай істеу керек деген сұрақтарға жауап береді. Семинар сабағының тақырыбына берілетін әдістемелік кеңестерді назар аударып оқып, семинар сабақтың тақырыптық жоспар сұрақтарына өз жауабыңызды дайындаңыз. Әр сұраққа жауапты қысқа және нұсқалы дайындап, формулаларды және символдарды СӨЖ арнайы дәптерге жазып отырыңыз. Дайындықты аяқтамас бұрын, біліміңізді өзіңізге сұрақтар қоя отырып, тексеріңіз. Өзіндік жұмысты орындауда қиын сұрақтарға жауап таппаған жағдайда дәптерге жазып, оқытушыдан сұраңыз.

СӨЖ тапсырмалары дәріс сабағынан бұрын орындалады. Дәріс сабағында алған білімді, әрі қарай тереңдету керек.

Бірақ семинар сабағына жоспарланған сұрақтар тақырып мазмұнын толық қамтымайды. Сол себептен студент білімін тереңдетуді ОСӨЖ процесінде жүзеге асырады. Сондықтан ОСӨЖ –да тақырып бойынша қосымша сұрақтар, есептер, жаттығуларды орындау арқылы тақырып мазмұны толық қарастырылады.

Студентке СӨЖ (СӨЖО) тиімді ұйымдастырудың әдістемелік ұсыныстары:

Өткен материалдарды пысықтау. Өткен дәріс материалдарын пысықтау өзіндік жұмыстың ең маңыздысы. Өткен материалдар терең талданса, басқа өзіндік жұмыстар жеңіл орындалады. Үнемі және жүйелі түрде өткен материалдарды пысықтап отыру, алдағы уақытта берілетін материалдарды жақсы түсінуге мүмкіндік береді. Өткен материалдарды пысықтау үшін қажетті жайлар:

- дәріс конспектісінің болуы;
- курс бағдарламасының болуы;
- ұсынылған әдебиеттердің қолда болуы (оқулық, есептер жинағы).

Жұмыс әдістері:

- дәріс материалын жете түсіну;
- конспект жасауда әдебиеттерге сілтеу жасау және қажетті толықтырулар, қажет болса түзетулер енгізіп отыру;
- әр тақырыппен жұмыс материалды жете түсініп, еске сақталғанша жалғасу керек;
- тақырыппен жұмыс, әдебиеттер мен оқулықтарда берілетін мысалдар мен есептерді шешу әдістерін меңгерген жағдайда ғана аяқталуы қажет;
- түсінбеген сұрақтар болса, келесі дәрісте оқытушымен бірге талқылау қажет.

Есептерді шығару. Есептерді шығару әдісі:

- есептерді шешу үшін берілген тақырып бойынша дәрістік материалды толық білу керек;
- есеп шартын мұқият оқып шығу;
- шешу жоспарын ойластыру;
- есепті шығаруға қажетті формулаларды анықтау;
- формула құрамындағы шамалар мәніне назар аудару;
- алдымен жалпы түрде шешу, сонан кейін сандық мәндерін формуламен есептеу;
- аралық және соңғы шешім нәтижелердің өлшем бірліктерін көрсету;

Бақылау жұмысына дайындық. Бақылау жұмысын өткізудің мақсаты:

- студенттің ағымдағы үлгерімін тексеру;
- топ студенттерінің дайындығын анықтау;
- үлгерімі нашар студенттермен жұмыс әдістемесін ұйымдастыру;

Студент бақылау жұмысына дайындалуда:

- бақылау жұмысының тақырыбын білуі;
- берілген тақырып бойынша теориялық материалды, есепті шығару формулалары мен әдістерін қайталауы;
- әдебиеттерді, практикалық сабақта шығарылған есептер мен мысалдарды қайталап, еске түсіруі қажет.

Егер студент үнемі жүйелі түрде өткен материалдарды пысықтап отырса, бақылау жұмысына дайындық ешқандай қиындық туғызбайды.

Жобаларды орындау. Жобаларды орындауда кафедрамен берілетін әдістемелік нұсқауларға сүйену қажет:

- белгіленген уақыттан кеш қалмай орындау;
- тапсырманы орындауда қиындықтар болса, тапсырмаға сай тақырыпты қайта оқып шығу.
- қиындықтар болса, оқытушыдан кеңес алу;
- алынған шешімдерді талдау;
- тапсырманы қорғауға дайындықта, сол тақырыпқа сай теория негізін тексеріп және кейбір мәліметтер өзгере қалғанда, оның шешімін ойластырып қою.
- тапсырманы орындауда қолданылатын әдісті жете түсіну;
- тапсырма уақытында қорғалу қажет, кері жағдайда академиялық қарыз болып есептеледі.

Студенттің өзіндік жұмысына берілетін уақыт шектеулі, сондықтан алдын -ала орындау жоспарын жасап, өзіндік жұмыс әдістерін үйреніп, тәжірбиелерді меңгеру қажет және жұмысқа қабілеттілікті сақтау үшін демалыс уақытын дұрыс өткізген жөн. Сондықтан студенттің өзіндік жұмыс әдістерін үйренуіне кафедра мен әр оқытушының жауапкершілігі жоғары.

Реферат жазу бойынша әдістемелік нұсқау:

Реферат, мәселе бойынша екі немесе бірнеше кітаптарды рефераттаудың нәтижесінің көрінісінде жазылады.

Мақсаты: Зерттелетін проблема бойынша терең білім алу, студенттердің зерттеушілік дағдыларын қалыптастыру.

Реферат құрылымы:

1. Алғашқы парақ
2. Мазмұны
3. Кіріспе
4. Негізгі бөлім
5. Қорытынды
6. Қолданылған әдебиеттер тізімі

Алғашқы парақта студент туралы мәлімет (курсы, мамандығы, тобы), тақырыбы т.б. мәліметтер болады. Мазмұнды студент өзінің зерттеу мәселесіне қарай дайындайды. Кіріспе бөлімде мәселенің өзектілігі, зерттеу мақсаты, міндеттері, зерттелу дәрежесі, зерттеу пәні мен нысанасы жазылады. Негізгі бөлім бір немесе одан да көп бөлімдерден құралып жасалады. Әдебиет: әдебиет өзбетінше таңдалады. Қолданылған әдебиеттер тізімін рефератта қолдану ретіне байланысты тізімдеп, талаптарға сәйкес жазылады.

Әдебиеттер тізімін жасаудың үлгісі

1. Мижериков В.А., Ермоленко М.Н. Введение в педагогическую деятельность: Учебное пособие для студентов педагогических учебных заведений.-М.: Педагогическое общество России, 2002.-208с.

2. Щадрин Н. К вопросу о функциональных ценности в жизнедеятельности личности и воспитании // Ұлт тағлымы.- 2004.-№ 4

Көркемдеу ережелері:

Реферат мәтіні стандартты ақ қағаздың (А4 форматы) бір жақ бетіне компьютерде басылуы тиіс. Шрифт - 14 кегль, Негізгі бет өлшемдерін сақтау қажет (сол жағы -3 см., оң жағы - 1 см., асты, үсті - 2 см.).

Пән бойынша курстық жұмыс жазуға методикалық нұсқау

Бұл курстық жұмысты жазудағы студенттің алдына қойылатын жалпы міндет пен мақсат, басқа курстық жұмысты жазудағыдай. Бірақ өзіндік ерекшеліктері бар. Курстық жұмысты жазуда, арнайы оқулықтармен ғана шектеліп қоймай, студент өзі тұратын жерде болған қылмыстық істерді оқып, тергеу практикасын пайдалана білуі қажет. Бұл келтірілген сот немесе тергеу тәжірибесі, осы аудандағы, облыстағы аталған қылмыс түрімен күрес жүргізуде қандай нәтижелер берді, курстық жұмыста мысал ретінде жазылуы тиіс.

Курстық жұмысқа пайдалану үшін зерттелген ізденістер тізімі қолданылған әдебиеттерден кейін тіркеледі.

Қортындыда студент әрбір танысқан іс бойынша тергеу жүргізу кезінде тактикалық дұрыс шешілген мәселені, сондай-ақ тергеушінің техникалық құралдар мен әдіс-тәсілдерді қолдануда кеткен кемшіліктерді көрсетеді.

Дәптердің бірінші бетінде баяндалатын тақырыпқа сәйкес жұмыс жоспары құрылады. Криминалистика пәнінен курстық жұмыс жазуда, студенттердің көпшілігі мазмұны жағынан негізгі тақырыптан әлдеқайда ауытқуы байқалады, осы кемшіліктерді болдырмауға баса назар аударылуы қажет.

Курстық жұмысты жазу барысында міндетті түрде ғылыми деректерге сүйеніп, жұмыстың атауын, қолданылған әдебиеттердің шығарылған баспасын, жылын және бетін нақты көрсетіп жазу керек.

Егер оқулықта баяндалатын мәселе туралы әртүрлі көзқарастар, пікірлер болса, онда студент олардың әрқайсысын дәлел ретінде көрсетіп, өзінің қай көзқарасқа қосылатынын не қосылмайтынын білдіреді.